

หลักเกณฑ์ในการเสียอาญาผู้เสียหายจากกระบวนการค้ามนุษย์

นางสาวอริยพร โพธิ์ใส
นิติกร สำนักกฎหมาย

ในสังคมปัจจุบันเป็นที่ปรากฏว่าได้มีกลุ่มบุคคลซึ่งมีพฤติกรรมหรือมีการกระทำเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ที่หลากหลายรูปแบบ อาทิ ไม่ว่าจะเป็นการนำบุคคลเข้ามาค้าประเวณี ในราชอาณาจักรหรือส่งคนออกไปค้าประเวณีนอกราชอาณาจักร การบังคับใช้แรงงาน บริการ หรือขอทาน การบังคับตัดอวัยวะเพื่อการค้า หรือการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบประการอื่น โดยได้มีการกระทำในลักษณะองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติเพิ่มมากขึ้น รัฐบาลแต่ละยุคแต่ละสมัย ต่างก็ได้มีนโยบายและมาตรการในการที่จะป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ให้หมดสิ้นไป แม้ภายหลังจากที่พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๕๑ เป็นต้นมา ก็ได้มีมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ เพื่อดำเนินการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์อย่างเข้มข้นมากยิ่งขึ้น แต่กระบวนการค้ามนุษย์ก็ยังคงมีปรากฏเป็นข่าวต่อสื่อมวลชนอยู่เป็นระยะและยังไม่หมดสิ้นไป

ดังนั้น เพื่อให้เกิดมาตรการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ที่มีประสิทธิภาพ และมาตรการในการช่วยเหลือบุคคลที่ตกเป็นเหยื่อของกระบวนการค้ามนุษย์ที่ได้รับการเยียวยา ความเสียหายและได้รับการคุ้มครองสวัสดิภาพที่เหมาะสม คอลัมน์ “สารพันปัญหากฎหมาย” ฉบับนี้ จึงใคร่ขอแนะนำเสนอเรื่อง “หลักเกณฑ์ในการเยียวยาผู้เสียหายจากกระบวนการค้ามนุษย์” ทั้งนี้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้อ่านได้รับทราบและเข้าใจถึงปัญหาการค้ามนุษย์ที่เกิดขึ้น ในปัจจุบัน และแนวทางในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ รวมทั้งหลักเกณฑ์ในการให้ความช่วยเหลือผู้เสียหายจากกระบวนการค้ามนุษย์ ดังนี้

๑. ความหมายของการค้ามนุษย์

ตามอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งใน ลักษณะองค์กร และพิธีสารเพื่อป้องกัน ปราบปรามและลงโทษการค้ามนุษย์ โดยเฉพาะ ผู้หญิงและเด็ก เพิ่มเติมอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้ง ในลักษณะองค์กร^๑ ได้กำหนดนิยามหรือความหมายของการค้ามนุษย์ ไว้ดังนี้

“การค้ามนุษย์” หมายถึง การจัดหา การขนส่ง การส่งต่อ การจัดให้อยู่อาศัย หรือการรับไว้ซึ่งบุคคลด้วยวิธีการขู่ข่ม หรือด้วยการใช้กำลัง หรือด้วยการบีบบังคับในรูปแบบ อื่นใด ด้วยการลักพาตัว ด้วยการฉ้อโกง ด้วยการหลอกลวง ด้วยการใช้อำนาจโดยมิชอบ หรือด้วย การใช้สถานะความเสียงภัยจากการค้ามนุษย์โดยมิชอบ หรือมีการให้หรือรับเงินหรือผลประโยชน์ เพื่อให้ได้มาซึ่งความยินยอมของบุคคลผู้มีอำนาจ ควบคุมบุคคลอื่นเพื่อความมุ่งประสงค์ในการ แสวงหาประโยชน์ การแสวงหาประโยชน์อย่างน้อยที่สุด ให้รวมถึงการแสวงหาประโยชน์จาก การค้าประเวณีของบุคคลอื่นหรือการแสวงหาประโยชน์ทางเพศในรูปแบบอื่น การบังคับใช้ แรงงานหรือบริการ การเอาคนลงเป็นทาสหรือการกระทำอื่นเสมือนการเอาคนลงเป็นทาส การทำให้ตกอยู่ใต้บังคับ หรือการตัดอวัยวะออกจากร่างกาย

นอกจากนี้ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ ยังได้กำหนดองค์ประกอบหรือความหมายของการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ ไว้ใน มาตรา ๖ โดยบัญญัติว่า “ผู้ใดเพื่อแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ”^๒ กระทำการอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

^๑ สืบค้นจาก <http://www.nocht.m-society.go.th/human-traffic/law/download/la01.pdf>. เมื่อวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๕๘.

^๒ “แสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ” หมายความว่า การแสวงหาประโยชน์จากการค้าประเวณีการผลิต หรือเผยแพร่วัตถุหรือสื่อลามก การแสวงหาประโยชน์ทางเพศในรูปแบบอื่น การเอาคนลงเป็นทาส การนำคนมาขอทาน การบังคับใช้แรงงานหรือบริการ การบังคับตัดอวัยวะเพื่อการค้าหรือการอื่นใดที่คล้ายคลึงกันอันเป็นการขูดรีดบุคคล ไม่ว่าบุคคลนั้นจะยินยอมหรือไม่ก็ตาม.

(๑) เป็นธุระจัดหา ชื่อ ชาย จำหน่าย พามาจากหรือส่งไปยังที่ใด หนองเหนียว กักขัง จัดให้อยู่อาศัย หรือรับไว้ซึ่งบุคคลใด โดยข่มขู่ ใช้กำลังบังคับ ลักพาตัว ฉ้อฉล หลอกลวง ใช้อำนาจโดยมิชอบ หรือโดยให้เงินหรือผลประโยชน์อย่างอื่นแก่ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลบุคคลนั้น เพื่อให้ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลให้ความยินยอมแก่ผู้กระทำความผิดในการแสวงหาประโยชน์จากบุคคล ที่ตนดูแล หรือ

(๒) เป็นธุระจัดหา ชื่อ ชาย จำหน่าย พามาจากหรือส่งไปยังที่ใด หนองเหนียว กักขัง จัดให้อยู่อาศัย หรือรับไว้ซึ่งเด็ก ผู้นั้นกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์”

นอกจากนี้ ในมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ก็ยังได้กำหนดให้ผู้กระทำการดังต่อไปนี้ต้องระวางโทษเช่นเดียวกับผู้กระทำความผิดฐานค้ามนุษย์

(๑) สนับสนุนการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์

(๒) อุปการะโดยให้ทรัพย์สิน จัดหาที่ประชุมหรือที่พำนักให้แก่ผู้กระทำความผิดฐานค้ามนุษย์

(๓) ช่วยเหลือด้วยประการใดเพื่อให้ผู้กระทำความผิดฐานค้ามนุษย์พ้นจากการถูกจับกุม

(๔) เรียก รับ หรือยอมจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากผู้กระทำความผิดฐานค้ามนุษย์เพื่อมิให้ผู้กระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ถูกลงโทษ

(๕) ชักชวน ชี้แนะ หรือติดต่อบุคคลให้เข้าเป็นสมาชิกขององค์กรอาชญากรรม เพื่อประโยชน์ในการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์

๒. รูปแบบของกระบวนการค้ามนุษย์

กระบวนการค้ามนุษย์ในประเทศไทยนั้นเป็นการค้ามนุษย์ที่มีรูปแบบจากการบังคับหญิงและเด็กไทยเข้าสู่การบริการทางเพศภายในประเทศ แต่เนื่องจากปัญหาโรคเอดส์และการดำเนินการป้องกันของประเทศไทยที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น จึงส่งผลให้เด็กและหญิงไทยที่ถูกบังคับหรือสมัครใจค้าบริการทางเพศมีจำนวนลดลง อย่างไรก็ตาม รูปแบบของการค้ามนุษย์ได้เปลี่ยนแปลงเป็นการบังคับนำไปขายบริการทางเพศในต่างประเทศมากขึ้น ขณะเดียวกันก็มีหญิงจากต่างชาติที่ถูกบังคับมาค้าบริการทางเพศในประเทศไทยมากขึ้นเช่นกัน

ปัจจุบันรูปแบบของการค้ามนุษย์ได้พัฒนาไปจากเดิมและมีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น โดยมีสาเหตุจากกระแสโลกาภิวัตน์ที่ทำให้เกิดสภาวะโลกไร้พรมแดน เกิดความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีข้อมูลข่าวสาร และเส้นทางการคมนาคมที่สะดวกยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ยังเกิดเครือข่ายธุรกิจผิดกฎหมายที่มีกระบวนการซับซ้อนจนกลายเป็นอาชญากรรมข้ามชาติ จึงอาจกล่าวได้ว่า

ปัจจัยหลักทางเศรษฐกิจ คือ ความยากจนทำให้เกิดการแสวงหาประโยชน์จากผู้ที่ต้องการงานทำ เพื่อรายได้ที่ดีกว่า รวมทั้งปัจจัยทางสังคมที่มีเจตคติ ค่านิยมพื้นฐานและสิ่งแวดล้อมที่เอารัดเอาเปรียบ ต่อเด็กและหญิง ตลอดจนปัจจัยอื่น ๆ เช่น การขาดโอกาสทางการศึกษา และการฝึกอบรมอาชีพ การเข้าถึงบริการของรัฐ ช่องว่างของกฎหมายและการบังคับใช้กฎหมาย ปริมาณความต้องการ ในการใช้บริการทางเพศ แรงงานเด็กและหญิงราคาถูก เป็นต้น ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกจึงได้ให้ความห่วงใยและดำเนินมาตรการต่าง ๆ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ เพราะถือว่าเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างรุนแรง^๓

สำหรับ “รูปแบบของการค้ามนุษย์” นั้น มีหลากหลายรูปแบบซึ่งแต่ละรูปแบบ ก็เป็นไปเพื่อวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกัน ดังนี้

(๑) การค้ามนุษย์เพื่องานบริการทางเพศ เช่น การถูกหลอกลวงหรือถูกบังคับให้ทำงานบริการทางเพศโดยไม่สมัครใจ การถูกแสวงหาประโยชน์ทางเพศ การค้าประเวณี การใช้สื่อลามก การถูกกักขัง ถูกกระทำทารุณทางร่างกายและจิตใจในทางเพศ เป็นต้น ซึ่งอาจปรากฏในรูปแบบของการกระทำต่าง ๆ เช่น การถูกลักพาตัว การซื้อขายตัว หรือการบังคับให้ค้าประเวณี เป็นต้น

(๒) การค้ามนุษย์เพื่อรับใช้งานบ้าน เป็นกรณีที่ผู้ตกเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์ ตกอยู่ในภาวะผูกมัดจากสาเหตุต่าง ๆ เช่น ภาระหนี้สินจากการกู้ยืมจากนายหน้าที่รับจัดหาคนทำงานรับใช้ในบ้าน เป็นต้น โดยถูกบังคับให้ทำงานแก่นายจ้าง แม้ในสภาพการทำงานที่เสี่ยงและไม่เหมาะสม และอาจถูกบังคับให้ทำงานในสถานประกอบการของนายจ้างด้วย เช่น ร้านอาหาร โรงงานอุตสาหกรรม เป็นต้น ซึ่งรูปแบบของความรุนแรงที่ลูกจ้างรับใช้งานในบ้าน ได้รับหรือถูกกระทำ เช่น การยึดหนังสือเดินทาง การกักขังหน่วงเหนี่ยว การห้ามติดต่อกับบุคคลภายนอก การไม่จ่ายค่าจ้าง การคุกคามหรือล่วงละเมิดทางเพศ เป็นต้น

(๓) การค้ามนุษย์เพื่อการบังคับใช้แรงงาน เป็นการบังคับใช้ทั้งแรงงานในงานด้านการเกษตร งานประมงในเรือประมง งานก่อสร้าง หรือการผลิตด้านอื่น ๆ เป็นต้น ซึ่งผู้ใช้แรงงานคาดหวังว่าจะได้รับค่าจ้างในอัตราที่สูง แต่กลับถูกกดค่าแรงงานหรือไม่ได้รับค่าจ้างและต้องเผชิญกับการถูกแสวงหาประโยชน์ด้วยการบังคับทางร่างกายและทางจิตใจ หรือการคุกคามทางเพศหลากหลายรูปแบบ โดยแรงงานเหล่านี้อาจจะกังวลหรือลังเลใจในการที่จะขอความช่วยเหลือ

^๓ นโยบาย ยุทธศาสตร์ และมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ (พ.ศ. ๒๕๕๔-๒๕๕๙) กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์แห่งชาติ (ศปคม.แห่งชาติ).

จากเจ้าหน้าที่รัฐหรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากสถานภาพของตนเองในขณะนั้นที่อาจเข้าเมืองมา โดยผิดกฎหมาย และเกรงว่าจะถูกจับและตั้งข้อหาหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย

(๔) การค้ำนุขย์เพื่อให้ไปเป็นขอทาน เป็นการค้ำนุขย์ทั้งผู้สูงอายุ เด็ก และ คนพิการ ซึ่งได้ถูกจัดหามาจากหมู่บ้านที่ห่างไกลในชนบทมาสู่เมืองใหญ่ในต่างประเทศ ซึ่งเป็น ท้องที่ที่ตนไม่มีความเข้าใจในภาษาและไม่มีความคุ้นเคย รวมถึงการไม่รู้เส้นทางต่าง ๆ ทำให้ตกอยู่ ในภาวะที่เสียเปรียบและยังต้องอยู่ในการควบคุมของผู้คุมที่จะมาเก็บรวบรวมเงินที่ได้จากการ ขอทาน

(๕) การค้ำนุขย์เพื่อการแต่งงาน เป็นการค้ำนุขย์ในรูปแบบของการเป็น นายหน้าจัดหาคู่ โดยให้สัญญาว่าจะแนะนำให้รู้จักและได้แต่งงานกับคนที่ประสบความสำเร็จ ในชีวิต ในหน้าที่การงาน และอาจถูกชักจูงให้เดินทางไปต่างประเทศ ซึ่งตนไม่มีความคุ้นเคยกับ สภาพแวดล้อมใหม่ เช่น ด้านภาษาและวัฒนธรรม และกลายเป็นบุคคลที่ตกอยู่ในสภาพเยี่ยงทาส จนบางครั้งอาจถูกบังคับให้ขายบริการทางเพศ หรือการทำงานโดยไม่ได้รับค่าจ้าง หรือตกอยู่ใน สภาพการแต่งงานเยี่ยงทาส การถูกทารุณกรรมทั้งทางร่างกายและจิตใจ และการกดขี่ทางเพศ เป็นต้น นอกจากนี้ ยังปรากฏออกมาในรูปแบบของการที่เด็กและหญิงถูกบังคับให้แต่งงาน โดยไม่มีทางเลือก อันจะนำไปสู่การถูกบังคับให้ใช้ชีวิตเยี่ยงทาสควบคู่กับการตกเป็นเหยื่อของ การใช้ความรุนแรงทั้งทางร่างกายและจิตใจด้วย^๔

๓. การให้ความช่วยเหลือผู้เสียหายจากการกระทำความผิดฐานค้ำนุขย์

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้กำหนด หลักเกณฑ์ในการให้ความช่วยเหลือผู้เสียหายจากการกระทำความผิดฐานค้ำนุขย์ ดังนี้

๓.๑ การช่วยเหลือและคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ำนุขย์^๕

กำหนดให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์พิจารณาให้ความ ช่วยเหลือแก่บุคคลซึ่งเป็นผู้เสียหายจากการกระทำความผิดฐานค้ำนุขย์อย่างเหมาะสมในเรื่อง อาหาร ที่พัก การรักษาพยาบาล การบำบัดฟื้นฟูทางร่างกายและจิตใจ การให้การศึกษา การฝึกอบรม การให้ความช่วยเหลือทางกฎหมาย การส่งกลับไปยังประเทศเดิมหรือภูมิภาคอื่นของผู้เสียหาย การดำเนินคดี

^๔ รายงานการวิจัย เรื่อง “กระบวนการเข้าสู่การค้ามนุษย์” ศูนย์วิจัยและพัฒนาอาชญาวิทยาและ กระบวนการยุติธรรม คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เสนอ กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ปีงบประมาณ ๒๕๕๐.

^๕ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ หมวด ๔ การช่วยเหลือและคุ้มครอง สวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ำนุขย์ มาตรา ๓๔ และมาตรา ๓๙.

เพื่อเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนให้ผู้เสียหายตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด โดยให้คำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และความแตกต่างทางเพศ อายุ สัญชาติ เชื้อชาติ ประเพณีวัฒนธรรมของผู้เสียหาย การแจ้งสิทธิของผู้เสียหายที่พึงได้รับการคุ้มครองในแต่ละขั้นตอนทั้งก่อน ระหว่าง และหลังการช่วยเหลือ ตลอดจนขอบเขตระยะเวลาในการดำเนินการช่วยเหลือในแต่ละขั้นตอน และต้องรับฟังความคิดเห็นของผู้เสียหายก่อนด้วย

ในกรณีที่บุคคลผู้มีสัญชาติไทยตกเป็นผู้เสียหายจากการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ในต่างประเทศ หากผู้นั้นประสงค์จะกลับเข้ามาในราชอาณาจักรหรือถิ่นที่อยู่ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการตรวจสอบว่าบุคคลนั้นเป็นผู้มีสัญชาติไทยจริงหรือไม่ และถ้าบุคคลนั้นเป็นผู้มีสัญชาติไทยให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการตามที่จำเป็นเพื่อให้เดินทางกลับเข้ามาในราชอาณาจักรหรือถิ่นที่อยู่โดยไม่ชักช้า และให้คำนึงถึงความปลอดภัยและสวัสดิภาพของผู้นั้น

ในกรณีที่ผู้เสียหายในต่างประเทศเป็นคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตให้มีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง หรือเป็นผู้ได้รับการผ่อนผันให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นกรณีพิเศษจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยและก่อนออกนอกราชอาณาจักร สถานะของการได้รับอนุญาตให้มีถิ่นที่อยู่เป็นการชั่วคราวยังไม่สิ้นสุด เมื่อได้ตรวจพิสูจน์ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับความถูกต้องของผู้เสียหายที่ถือเอกสารแล้ว หากผู้นั้นประสงค์จะกลับเข้ามาในราชอาณาจักรให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการตามที่จำเป็นเพื่อให้ผู้เสียหายนั้นเดินทางกลับเข้ามาในราชอาณาจักรโดยไม่ชักช้า ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงความปลอดภัยและสวัสดิภาพของผู้นั้น และให้ได้รับการพิจารณาให้อยู่ในราชอาณาจักรต่อไปได้ตามสถานะและระยะเวลาที่เป็นอยู่เดิมก่อนออกไปนอกราชอาณาจักร

ในกรณีที่ผู้เสียหายในต่างประเทศเป็นคนต่างด้าวและไม่มีเอกสารประจำตัว แต่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าเป็นผู้ที่มีหรือเคยมีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรโดยถูกต้องตามกฎหมาย เมื่อได้ตรวจพิสูจน์สถานะของการมีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรของผู้นั้นแล้ว หากผู้นั้นประสงค์จะกลับเข้ามาในราชอาณาจักร ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการตามที่จำเป็นเพื่อให้ผู้เสียหายนั้นเดินทางกลับเข้ามาในราชอาณาจักรโดยไม่ชักช้า ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงความปลอดภัยและสวัสดิภาพของผู้นั้นและให้ได้รับการพิจารณาให้อยู่ในราชอาณาจักรต่อไปได้ตามสถานะและระยะเวลาที่เป็นอยู่เดิมก่อนออกไปนอกราชอาณาจักร

๓.๒ การจัดตั้งกองทุนเพื่อการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๔๒ ได้กำหนดให้จัดตั้ง “กองทุนเพื่อการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์”^๖ ขึ้นในกระทรวง

^๖ กองทุนเพื่อการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ ได้รับจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ เป็นจำนวน ๖๒,๕๐๐,๐๐๐ บาท.

การพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เพื่อเป็นทุนใช้จ่ายสำหรับการป้องกันและปราบปราม การค้ามนุษย์ และเป็นค่าใช้จ่ายในการบริหารกองทุน โดยผู้มีสิทธิ์ขอรับความช่วยเหลือ จากกองทุนฯ ต้องเป็นผู้เสียหายจากการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ ซึ่งกองทุนสามารถให้ ความช่วยเหลือได้ในกรณีดังต่อไปนี้

- (๑) การช่วยเหลือผู้เสียหายจากการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์
- (๒) การคุ้มครองความปลอดภัยให้แก่ผู้เสียหายจากการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์
- (๓) การช่วยเหลือผู้เสียหายจากการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ในต่างประเทศ

ให้เดินทางกลับเข้ามาในราชอาณาจักรหรือถิ่นที่อยู่

๓.๓ หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการให้ความช่วยเหลือผู้เสียหายโดยกองทุน เพื่อการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์^๗

ในการใช้เงินหรือทรัพย์สินของกองทุนสำหรับเพื่อช่วยเหลือผู้เสียหายจาก การกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ การคุ้มครองความปลอดภัย หรือการช่วยเหลือผู้เสียหายใน ต่างประเทศให้เดินทางกลับเข้ามาในราชอาณาจักรหรือถิ่นที่อยู่ ให้คณะกรรมการบริหารกองทุน^๘ เพื่อการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ อนุมัติให้ตามความจำเป็นและเหมาะสม โดยคำนึงถึง พฤติการณ์และความร้ายแรงของการกระทำความผิด ตลอดจนความเสียหายที่ผู้เสียหายได้รับ รวมทั้งโอกาสที่ผู้เสียหายจะได้รับการช่วยเหลือหรือบรรเทาความเสียหายจากทางราชการ โดยทางอื่นด้วย ทั้งนี้ ภายใต้หลักเกณฑ์และเงื่อนไข ดังนี้

^๗ ประกาศคณะกรรมการบริหารกองทุนเพื่อการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการอนุมัติการใช้เงินและทรัพย์สินของกองทุนเพื่อการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ (และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม).

^๘ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ ประกอบด้วย นายกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการ รองนายกรัฐมนตรีซึ่งเป็นประธานคณะกรรมการ ปกค. เป็นรองประธานกรรมการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา รัฐมนตรีว่าการกระทรวง การพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน และผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนสี่คนซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้เชี่ยวชาญและมีประสบการณ์โดดเด่นเป็นที่ประจักษ์ด้านการป้องกัน การปราบปราม การบำบัดฟื้นฟู และการประสานงานระหว่าง ประเทศเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ไม่น้อยกว่า ๗ ปี ด้านละ ๑ คน โดยต้องเป็นภาคเอกชนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง เป็นกรรมการ และมีปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เป็นเลขานุการ อธิบดีกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ และผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุเป็น ผู้ช่วยเลขานุการ.

(๑) ค่าใช้จ่ายในการครองชีพ ไม่เกินวงเงินครั้งละ ๓,๐๐๐ บาท และจะช่วยให้ไม่เกิน ๓ ครั้ง ต่อราย/ต่อปี

(๒) ค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล ให้จ่ายเท่าที่จ่ายจริง แต่ไม่เกิน ๓๐,๐๐๐ บาท และให้รวมถึงค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับค่าพาหนะ ค่าอาหารระหว่างติดต่อรักษาพยาบาล ไม่เกินวงเงินครั้งละ ๒,๐๐๐ บาท และจะช่วยให้ไม่เกิน ๓ ครั้ง ต่อราย/ต่อปี แต่หากพบว่า มีค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลเกินกว่าวงเงินที่ระบุไว้ข้างต้นสามารถให้ความช่วยเหลือได้ตามความจำเป็นและเหมาะสม โดยอ้างอิงจากหลักฐานทางการแพทย์

(๓) ค่าใช้จ่ายในการบำบัดฟื้นฟูทางร่างกายและจิตใจ ให้จ่ายเท่าที่จ่ายจริง แต่ไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ บาท

(๔) ค่าขาดประโยชน์ทำมาหาได้ในระหว่างที่ไม่สามารถประกอบการทำงานได้ตามปกติให้จ่ายในอัตราวันละไม่เกิน ๓๐๐ บาท เป็นระยะเวลาไม่เกิน ๑ ปี นับแต่วันที่ไม่สามารถประกอบการทำงานได้ตามปกติ

(๕) ค่าใช้จ่ายในการช่วยเหลือเป็นเครื่องอุปโภคบริโภค ไม่เกินวงเงินครั้งละ ๓,๐๐๐ บาท และจะช่วยให้ไม่เกิน ๓ ครั้ง ต่อราย/ต่อปี

(๖) ค่าใช้จ่ายในการจัดหาที่พักตามความเหมาะสม

(๗) ค่าใช้จ่ายในการศึกษาหรือฝึกอบรม

(๘) ค่าใช้จ่ายในการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายหรือการดำเนินคดีเพื่อเรียกร้องค่าสินไหมทดแทน หรือตามคำสั่งศาล

(๙) ค่าใช้จ่ายในการส่งกลับไปยังประเทศเดิมหรือภูมิลำเนาของผู้เสียหายนั้น

(๑๐) ค่าใช้จ่ายในการช่วยเหลือผู้เสียหายในต่างประเทศให้เดินทางกลับเข้ามาในราชอาณาจักรหรือถิ่นที่อยู่

(๑๑) ค่าใช้จ่ายในกรณีอื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการอนุมติเป็นการเฉพาะรายการยื่นคำขอรับความช่วยเหลือ ในกรณีที่ผู้ยื่นคำขอมีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร ให้ยื่นคำขอ ณ สำนักป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้าหญิงและเด็ก กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ สำหรับผู้ยื่นคำขอที่มีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ในจังหวัดอื่น ให้ยื่นคำขอ ณ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ในจังหวัดที่ผู้ยื่นคำขอรับความช่วยเหลือมีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่

กล่าวโดยสรุปการค้ำนุชย์นั้นเป็นการกระทำที่ละเมียดต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และละเมียดต่อกฎหมายความมั่นคงของประเทศ เนื่องจากเป็นการกระทำเพื่อแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบจากบุคคลซึ่งมิได้จำกัดแต่เฉพาะหญิงและเด็ก และกระทำด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น

การนำบุคคลเข้ามาค้าประเวณีในราชอาณาจักรหรือส่งออกไปค้าประเวณีนอกราชอาณาจักร การบังคับใช้แรงงานบริการด้วยการทารุณไร้อารมณ์หรือเอารัดเอาเปรียบ หรือการบังคับให้เร่ร่อนขอทาน บังคับต้อวียะเพื่อการค้า หรือการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบประการอื่น ซึ่งในปัจจุบันได้กระทำในลักษณะองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติมากขึ้น ประกอบกับประเทศไทย ได้ลงนามในอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร และพิธีสารเพื่อป้องกัน ปราบปรามและลงโทษการค้ามนุษย์ โดยเฉพาะผู้หญิงและเด็ก เพิ่มเติม อนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร โดยในการ ป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์นั้น รัฐบาลชุดปัจจุบันก็ได้มีนโยบายและมาตรการต่าง ๆ เพื่อให้การป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และให้สอดคล้องกับ พันธกรณีของอนุสัญญาและพิธีสารจัดตั้งกองทุนเพื่อป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ รวมทั้ง ปรับปรุงการช่วยเหลือและคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายให้เหมาะสม ซึ่งถือเป็นการเยียวยา ผู้เสียหายจากกระบวนการค้ามนุษย์ที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในระดับหนึ่ง แต่ถ้าหาก ประชาชนทุกคนต่างได้ให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์โดยการแจ้งเบาะแสและ รู้ทันต่อกระบวนการค้ามนุษย์ก็จะสามารถป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ยิ่งขึ้น ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์สูงสุดของผู้เสียหายและความสงบสุขของสังคมตลอดไป

